

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00
F: 01 428 47 33
E: gp.mnz@gov.si
www.mnz.gov.si

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

gp.ukom@gov.si

Številka: 092-268/2017/3 (11-08)
Datum: 25. 7. 2017

Zadeva: **Predlagam.vladi.si predlog 8342-166: Zavračanje in vračanje nezakonitih migrantov: odziv MNZ**
Zveza: dokument št. 092-166/2017/1 z dne 21. 7. 2017

Spoštovani,

Ministrstvo za notranje zadeve je s strani Urada Vlade RS za komuniciranje v reševanje prejelo predlog, ki je bil podan preko portala "Predlagam.vladi.si" v zvezi z zavračanjem in vračanjem nezakonitih migrantov.

Strokovne službe ministrstva so se s predlogom seznanile in sporočajo sledeče.

V zvezi s predlogom o vračanju in zavračanju nezakonitih migrantov pojasnjujemo, da si Evropska unija močno prizadeva za učinkovitejše upravljanje vseh oblik migracij in se zaveda, da je migracijske tokove možno uspešno omejiti le s sodelovanjem vseh držav na migracijski poti, pri čemer velik pomen daje odpravi temeljnih vzrokov migracij ter boljšemu upravljanju migracij v državah izvora in tranzita.

Sodelovanje s tretjimi državami je zato ključni element celovite strategije EU za upravljanje migracijskih izzivov, ki je opredeljena v Evropski agendi o migracijah z dne 13. 5. 2015. Slednja je uvedla celovit pristop za boljše upravljanje migracij in odpravljanje njenih vzrokov, pri čemer notranjo razsežnost migracij povezuje s sodelovanjem s tretjimi državami na tem področju. Pri tem je seveda treba ločiti med nezakonitimi migranti in prosilci za mednarodno zaščito. Pravica do mednarodne zaščite je temeljna pravica oseb, ki so na begu pred preganjanjem ali resno nevarnostjo, njena odobritev pa je mednarodna obveznost v skladu z Ženevsko konvencijo o zaščiti beguncev iz leta 1951. Države članice EU morajo zato vsako prošnjo za mednarodno zaščito, vloženo na ozemlju EU, ustrezno obravnavati.

Turčija je že vrsto let ena najpomembnejših držav prvega sprejema in tudi tranzita za migracije, zato je Evropska komisija, 15. oktobra 2015, s Turčijo sklenila dogovor o skupnem akcijskem načrtu za krepitev sodelovanja pri upravljanju migracij. Akcijski načrt opredeljuje niz skupnih ukrepov, ki jih morata Evropska unija in Republika Turčija prioritetno izvesti, da bi se lahko usklajeno spoprijemali s skupnimi izzivi ter da bi se okrepila prizadevanja Turčije pri upravljanju velikega števila ljudi, ki so prišli v Turčijo in potrebujejo zaščito. Poleg tega je Turčija 18. marca 2016 z Izjavo EU-Turčija pristala na hitro vrnitev vseh migrantov, ki ne potrebujejo mednarodne zaščite in ki so prek Turčije vstopili v Grčijo, ter na sprejem vseh migrantov brez urejenega

statusa, prestreženih v turških vodah. Po letu dni izvajanje dogovora še vedno poteka zelo uspešno, saj se je število prihodov iz Turčije močno zmanjšalo. Po podatkih agencije Frontex je EU v prvi polovici 2017 v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2016 beležila 92% zmanjšanje števila nezakonitih priseljencev, ki so v EU prišli po vzhodni sredozemski poti. Podobno velja tudi za zahodno sredozemsko pot. Sprejeti ukrepi EU za zavezitev nezakonitih migracij so bili na omenjenih dveh poteh ustrezni.

Nekaj več napora pa zahteva upravljanje nezakonitih migracij na osrednje sredozemski poti, ki v prvih šestih mesecih leta 2017 ostaja glavna vstopna točka nezakonitih mejnih prehodov na zunanjih mejah EU. V tem kontekstu so problematični predvsem nezakoniti migranti, ki izvirajo iz Zahodnoafriških držav in Bangladeša, medtem ko Libija ostaja glavna odhodna država.

Kar se tiče sodelovanja EU z afriškimi državami na področju migracij so bili nekateri ukrepi dogovorjeni že na Vrhu voditeljev držav EU in Afrike v Valletti novembra 2015, kjer je bila sprejeta deklaracija z akcijskim načrtom, ki predstavlja temelj sodelovanja držav EU in Afrike na področju migracij in razvoja. Nato je Evropska Komisija 28. junija 2016 predlagala še nov partnerski okvir s petimi izbranimi afriškimi državami (Nigerija, Niger, Senegal, Mali in Etiopija). Prav tako se je okrepilo tudi sodelovanje z Egiptom, Tunizijo in Alžirijo. Glede na to, da velik problem nezakonitega priseljavanja predstavljajo tudi migranti iz Azije (Afganistan, Pakistan, Iran, Irak, Bangladeš), so bile določene oblike sodelovanja vzpostavljene tudi z navedenimi državami. Za boljše sodelovanje s tretjimi državami je bila vzpostavljena tudi mreža uradnikov za zvezo na področju migracij, ki delujejo v Etiopiji, Libanonu, Jordaniji, Nigru, Nigeriji, Pakistanu, Senegal, Srbiji, Sudanu, Tunisu, Turčiji in Maliju.

Cilji sklenitve partnerskih dogovorov so 1) doseganje konkretnih in merljivih rezultatov s hitrim in učinkovitim vračanjem migrantov brez urejenega statusa, med drugim tudi z uporabo začasnih ureditev, dokler ne bodo sklenjeni celoviti sporazumi o ponovnem sprejemu; 2) ustvarjanje in uporaba potrebnih vzvodov, z uporabo vseh ustreznih politik, instrumentov in orodij EU, vključno z razvojem in trgovino in 3) prizadevanje za reševanje temeljnih vzrokov nezakonitih migracij, v tesnem sodelovanju z državami izvora in v duhu vzajemne odgovornosti in iskanja sinergij.

3. februarja 2017 je bila na neformalnem zasedanju Evropskega Sveta zaradi vse večjih migracijskih pritiskov po srednje sredozemski poti sprejeta Malteška deklaracija in njen izvedbeni načrt, ki prinaša deset prednostnih nalog za boljše upravljanje srednje sredozemske migracijske poti, s posebnim poudarkom na Libiji (urjenje, opremljanje, podpora libijski obalni straži; razbitje poslovnega modela tihotapcev s prebežniki; zagotovitev ustreznih zmogljivosti za sprejem prebežnikov v Libiji in zmanjšanje pritiska na libijske kopenske meje).

Konec junija 2017 je v Italijo prispelo izjemno veliko število oseb, večinoma s plovili nevladnih organizacij, ki imajo pri tem vodilno vlogo. Italija je zato ob posvetovanju s službami Evropske komisije in na podlagi dialoga z nevladnimi organizacijami ter podpori držav članic pripravila osnutek kodeksa ravnanja za nevladne organizacije, ki izvajajo dejavnosti iskanja in reševanja v Sredozemlju. Italija je vzpostavila tudi kontaktno skupino na ministrski ravni držav članic ob sredozemski poti in partnerskih držav Severne Afrike, ki se je letos prvič sestala v marcu in nato konec julija, ko je sprejela tudi deklaracijo, ki se osredotoča na vzroke nezakonitih migracij, boj proti tihotapcem in vračanje nezakonitih migrantov.

Evropska komisija je 4. julija 2017 v okviru Malteške deklaracije predstavila tudi Akcijski načrt o ukrepih za podporo Italiji, zmanjšanje pritiska vzdolž osrednje mediteranske poti in povečanje solidarnosti. Akcijski načrt predvideva številne ukrepe, med drugim tudi povečanje zmogljivosti Libije za nadzor meja, okrepitev ukrepov za zmanjšanje migracijskega pritiska na Libijo, pospešitev prostovoljnih vračanj iz Libije in Nigra v države izvora, okrepitev sodelovanja z Nigrom in Malijem, da bi preprečili premike proti Libiji, in vzpostavitev finančne podpore EU v višini 50 milijonov EUR. Estonsko predsedstvo je 24. julija 2017 na podlagi Malteške deklaracije in Akcijskega načrta Evropske komisije pripravilo implementacijski načrt za zmanjšanje pritiska na srednji sredozemski poti, ki predstavlja zelo uporabno orodje. Države članice kot tudi Evropska komisija so načrt podprle.

Od 6. oktobra 2016, ko se je Agencija za upravljanje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah držav članic EU preoblikovala v Evropsko mejno in obalno stražo ter s tem dobila razširjena pooblastila, se je močno okrepilo tudi varovanje zunanjih meja EU. Agencija v Grčiji izvaja tri različne operacije in podpira Grčijo tako pri nadzoru morske meje v Egejskem morju kot tudi kopenske meje s Turčijo, Albanijo in Makedonijo ter z različnimi zračnimi operacijami. Na osrednjem Sredozemskem morju in v Italiji se izvaja skupna operacija Triton, na območju zahodnega Sredozemlja pa se je 3. maja 2017 začela izvajati skupna operacija Indalo 2017. Agencija pri nadzoru kopenskih meja pomaga tudi Bolgariji ter ostalim državam Zahodnega Balkana, kamor napotuje številne uradnike, ki pomagajo pri upravljanju meja.

Evropska unija je kot odziv na povečane migracije že sprejela določene zakonodajne akte (npr. okrepljeno preverjanje potnikov na zunanjih mejah, evropska potna listina za vračanje nezakonito bivajočih državljanov tretjih držav); Nekateri zakonodajni postopki sprejetja ali dopolnitev več uredb, ki se nanašajo na problematiko ilegalnih migracij (npr. sistem vstopa in izstopa, ETIAS, schengenski informacijski sistem, vračanja) pa so trenutno še v pripravi.

Kljub številnim ukrepom in aktivnostim EU za učinkovito upravljanje migracij, bodo tudi v prihodnje potrebna nadaljnja prizadevanja na nekaterih področjih, zlasti za pospešitev vračanja v tretje države. Največji problem predstavljajo izvirne države, ki v bistvu z EU ne želijo sklepati sporazumov o vračanju oz. ne sodelujejo pri izvajanju že obstoječih sporazumov. EU glede tega vprašanja ugotavlja, da bi bilo treba uporabiti negativne vzvode, predvsem na področju vizumske politike, zoper tiste tretje države, ki ne sodelujejo pri vračanju. V ta namen je Svet EU 9. junija 2017 sprejel Sklepe Sveta o vračanju in ponovnem sprejemu nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, ki poudarjajo potrebo po tesnejši povezavi področja vračanja z vizumsko politiko. Tudi v zvezi s tem je EU že začela s prvimi aktivnostmi.

S spoštovanjem,

Boštjan Šefic
državni sekretar

V vednost:

- Ministrstvo za javno upravo